

Stor omkostning eller økonomisk fordel?

Tekst og foto: Jakob Bergmann Nielsen, vildt- og naturkonsulent

Vildtstriber kan med fordel placeres på de yderste fem meter af marken, hvor de både er med til at forbedre driftsøkonomien, men også forbedrer landbrugslandet som levested for markvildtet.

Dyre frøblandinger i små poser er nok det, de fleste forbinder med at købe ind til etablering af årets vildtstriber. Der kan være forskellige formål med at etablere en vildtstribe, og man skal altid overveje nøje, om den løsning, der vælges, passer til formålet. Skal vildtstriben yde dækning og måske fungere som et jagtteknisk element på efterårets klapjagter? Eller skal den fungere som redeskjul eller kyllingebiotop for vilde fasaner og agerhøns henover foråret og sommeren?

NATUR/VILDTFORVALTNING: Hvis der er tale om udsat vildt, må det formodes, at den, der udsætter vildt i naturen, har gjort sig nogle overvejelser om, hvorvidt biotopen kan bære den mængde vildt, der udsættes, eller om der er behov for at forbedre biotopen med nogle vildtstriber, således at de udsatte fugle kan klare sig og bliver på terrænet. Omkostningerne til etablering af vildtstriber i forbindelse med udsætning er derfor medvirkende til at hæve afskydningsprocenten og en helt naturlig del af omkostningen ved at udsætte vildt. Ønsker man derimod at tilgodese de vilde bestande, er det straks mere relevant at vurdere, om vildtstriberne er en økonomisk belastning eller en fordel.

Tilbage til Allerton

I februarnummeret af Jæger omtaltes, hvordan Dr. Alastair Leake i "the Allerton Project" havde fundet frem til, at man skulle mindst fem meter ind i marken, før udbyttet var højt nok til at dække omkostningerne ved at dyrke jorden. Først fem meter inde i marken opnåede man altså 75 procent af udbyttepotentialet, hvilket ifølge budgetkalkulen fra Seges, som nævnt

i artiklen, også passer med nulpunktet under danske forhold. Dyrkningen af de yderste fem meter er altså tabsgivende, og udbyttet kan efter figur 1 estimeres til et gennemsnit på cirka 60 procent af udbyttepotentialet.

Hvor stort er tabet?

Med udgangspunkt i budgetkalkule for vinterhvede på Jb 5-6 jord 2019 fra Seges, som også blev brugt i februarnummeret, kan tabet på de yderste fem meter opgøres til 1.948 kr./hektar. Det gennemsnitlige tab i et sædskifte bestående af vinterraps, vinterhvede, vårbyg og vinterbyg på samme jordtype vil blive på 2.151 kr./hektar, da de andre afgrøder generelt klarer sig lidt dårligere end hveden. Med andre ord er der altså mulighed for at bruge op til 2.151 kr./hektar hvert år på at etablere vildtstriber på de yderste fem meter af marken, inden driftsøkonomien i marken forringes i forhold til at fortsætte med at dyrke de tabsgivende markkanter.

Hvor langt rækker pengene?

Vælger man at udså en vildtblanding som for eksempel "Pollen og Nektar"

eller "Markvildt dækning og føde" fra frøfirmaet DLF, koster udsæden ud fra den vejledende udsæds mængde cirka 2.400 kr./hektar eksklusiv moms, men fratrukket de 10 procent rabat, man får hos DLF som medlem af Danmarks Jægerforbund. Dernæst skal man selvfølgelig have vildtstriber etableret. Hvis vi i dette eksempel igen tager udgangspunkt i maskinomkostningerne fra budgetkalkulerne, men tager dobbelt takst for såning, da det naturligvis tager forholdsmeget længere tid at så små vildtstriber, vil det koste 1.475 kr./hektar at etablere vildtstriber. Den samlede pris inklusive udsæd bliver på 3.875 kr./hektar.

Blandingerne er flerårige

De valgte blandinger i dette eksempel er flerårige og meget gode til at etablere sig. De ligger også i den dyre ende af sortimentet hos DLF, hvor der godt kan findes billigere blandinger, eller man kan købe frø i renbestand og lave sin egen blanding. Flerårige blandinger skal ikke lægges om hvert år, og flere af de arter, der indgår, som f.eks. stenkløver, udvikler sig først fuldt ud i år 2. Typisk vil disse blandinger kunne >

1/2 ann

> holde i to-fire år afhængigt af jordtype, etablering og ukrudtstryk. Hvis vi regner med, at de holder tre år, vil den gennemsnitlige årlige omkostning til vildtstriberne blive på 1.292 kr./hektar. Der er altså stadig 859 kr. op til vores smertegrænse. Husk, at vildtstriber på op til 10 meter i bredden, og som maksimalt udgør 10 procent af marken, er berettiget til landbrugsstøtte på lige fod med afgrøden på marken. Vildtstriber, der opfylder ovenstående, skal heller ikke anmeldes særskilt eller tegnes ind på markkortet. Man skal blot huske, at arealet med vildtstriber ikke har gødningskvote og skal trækkes fra i gødningsregnskabet.

Vildtstriber i praksis

Hvis man er omhyggelig med at etablere sine vildtstriber, og i øvrigt venter med at så til jorden er tjenlig med udsigt til en stabil vejrperiode, og jordtemperaturen er over 10-12 grader, vil udsædsmængden kunne reduceres ganske betragteligt. Det vil i mange tilfælde være muligt at opnå et godt resultat med omkring 50 procent af den vejledende udsædsmængde. Hvis man går efter at lave vildtstriber på de yderste urentable fem meter af marken, kan det være svært at få bredden af striben til at gå op med såmaskinebredden. Man kan derfor både tilgode se vildtet, men også forhindre spredning af ukrudt til den dyrkede

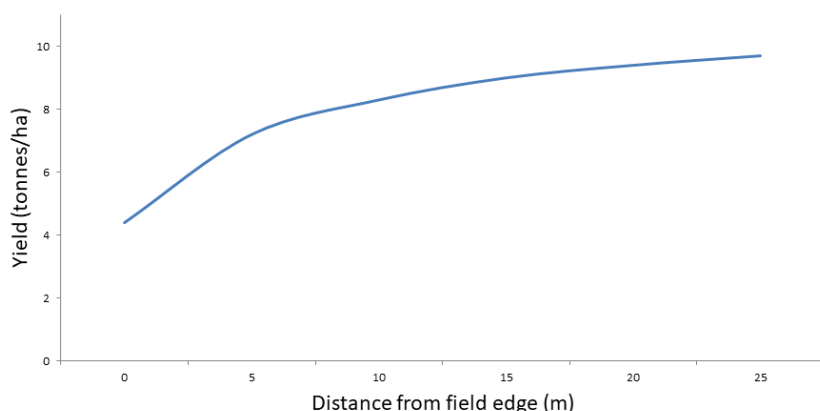

En kombination af forskellige blandinger er med til, at der skabes komplette levesteder for markvildtet. Den lysåbne og ikke for tætte kyllingebiotop til venstre, i kombination med en blanding af tueddannende græsser, der ikke skal omlægges, ind mod buskhegnet giver mulighed for redeskjul, fødesøgning og vinterdækning på samme lokalitet.

del af marken ved at placere en barjordstribe, som også er berettiget til landbrugsstøtte, mellem vildtstriben og afgrøden. Når vildtstriberne skal omlægges igen, er det vigtigt, at de ikke omlægges alle på en gang i et om-

råde, da man risikerer at destruere store dele af f.eks. det insektliv, der overvintret i vildtstriben.
jbn@jaegerne.dk

Hvedeudbytte i forhold til afstand fra markkant

Forskningen fra "the Allerton project" viser, at udbyttet, som her er symboliseret i tons hvede pr. ha, først når det maksimale potentiale i en afstand af 25 meter fra mark kant. Ligeledes viser grafen, at man skal omtrent fem meter ind i marken for at opnå et udbytte på 75 procent af potentialet. Hvilket svarer nogenlunde til nulpunktet, hvis man sammenholder det med Seges budgetkalkule for vinterhvede på Jb 5-6 jord 2019.

Komplette levesteder

Som natur- og vildtplejer er det altid vigtigt at kende arternes specifikke krav til deres levested.

Altså hvad kan bruges til dækning?
Hvad lever de af?
Hvor mobil er arten i sin fødesøgning?
Er der behov for vand?
Eller soleksponerede arealer?

Alt dette skal tages i betragtning, når man planlægger sin natur- og vildtpleje. Hvad nytter det at lave gode redesteder, hvis der ikke er en tilgængelig føderessource i umiddelbar nærhed af redestedet?